

PRECISA, OSYNLIGA FOGNINGAR

Du har satt dig skönt till rätta i soffan, men soffbordet är alldeles för långt bort för att du ska nå kaffekoppen. **Lös problemet genom att bygga ett bord för armstödet – och gör det elegant med starka, osynliga fogningar.**

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD

Bordet är en enkel konstruktion, och när du väl har koll på lamellfräsen är resten inga problem.

LÄTT

SVÅRT

TIDSFÖRBRUKNING

En eftermiddags arbete.

PRIS

Leta efter en stavlimmad bänkskiva till nedsatt pris. En furuskiva kan ofta köpas för runt 700 kr.

MATERIAL

- 27 mm stavlimmad bänkskiva (längd- och breddmått beror på måtten på din soffa)
- Lameller (kex)
- Möbelolja
- Trälim

SPECIALVERKTYG

- Lamellfräs

Alla delar är sammanfogade med lameller. Måtten måste anpassas efter din soffa och dina önskemål. Om du till exempel vill ha en större tidningshylla (D) så är det inga problem.

Sågning

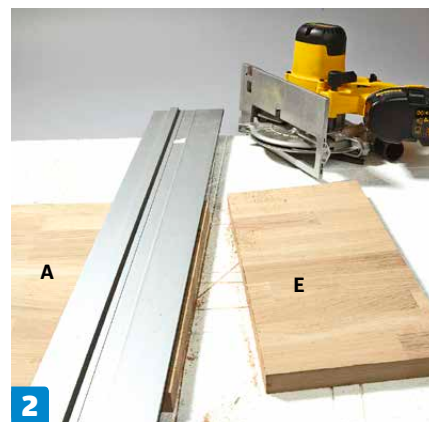
Köp en träskiva och såga till bordets delar med en cirkelsåg eller sänksåg med styrskena. Du justerar även bordets mått så att det passar din soffa.

Sätt eventuellt små märken på de olika delarna av bordet, så att du lättare kan hålla ordning på var de ska sitta.

Vi har valt att bygga vårt bord i ek, men vilket träslag som helst kan användas, t.ex. bok eller furu.

1 Mät bredden på soffans armstöd. Du kan även justera, hur mycket plats det ska vara på bordet, genom att göra det bredare.

2 Såga till skivorna i de valda måtten. Sänksåg och styrskena ger precisa och vackra snitt i träet, men cirkelsåg längs en rak bräda kan också användas.

3 Slipa kanterna noggrant. Skivornas kanter slipas släta med slippapper i korn 80 på en slipkloss eller med korn 120.

4 Märk ut fogningarna. Skjut ihop skivorna tätt, så att du är säker på att fogningarna passar. Vi monterar bordet med lameller, och använder tre lameller till varje fog, en i varje sida och en i mitten.

LAMELLFRÄSEN ÄR LÄTT ATT ANVÄNDA

■ Kärt barn har många namn, och lameller kan ibland även kallas "kex". Lamellerna, och lamellfräsen, är ganska enkla att använda, men det är ändå några saker du beöver veta för att få ett så bra resultat som möjligt.

På de flesta lamellfräsar ställer man in fräsdjupet till en av tre lamellstorlekar: P0, P10 eller P20. P0 är för en materialtjocklek på mellan 9 och 12 mm, P10 är mellan 13 och 15 mm, och P20 är för material tjockare än 15 mm. Lamellerna är 4 mm tjocka, och när de suger åt sig fukt, t.ex. den fukt som finns i trälim, kommer de att svälla med 25 procent, vilket ger de starka fogningarna. Priserna på lamellfräsar har fallit rejält de senaste åren, och en basfräs kan köpas för ca. 500 kr. Läs mycket mer om lamellfräsen på sida 62.

En liten, skarp klinga skjuts fram från maskinen och fräser ett spår i det önskade djupet.

Utfräsning

Nu blir det riktigt kul! När träet är sågat ska vi nämligen igång med lamellfräsen. För de flesta är nog lamellfräsen lite exotisk, men maskinen är faktiskt ganska enkel att använda.

Om du inte är förtrolig med maskinen kan du öva dig på några gamla träbitar som ändå ska slängas.

Det är viktigt att underlaget är stabilt och helt plant när du fräser ut för lamellfogningarna. De ska nämligen vara millimeterprecisa.

1 Justera lamellfräsen. Hålen ska passa lamellerna som du använder till fogningarna. Ställ in fräsdjupet och bredden på maskinen.

2 Håll lamellfräsen tätt mot kanten. Se till att hålla fräsen mot kanterna och markeringarna på alla de skivor du ska foga samman. På så sätt vet du att fogningarna kommer att passa.

3 Alla skivor fräses. Fortsätt med att fräsa ut för lameller på samma sätt som tidigare. En utfräsning i varje sida, och en i mitten av träet.

4 Använd en hjälpskiva till att styra fräsen. Använd ett skivstycke i rätt storlek när du gör fräsningarna mitt på själva bordsskivan.

ALTERNATIVET: RUNDA PLUGGAR

■ Om du inte har en lamellfräs, och inte vill köpa en, kan du använda vanliga träpluggar istället. Det är ett bra sätt att göra hållbara fogningar, men det är inte nödvändigtvis lättare än att använda lamellfräsen. Det är nämligen överraskande svårt att borra hålen helt rakt. Och om du inte borrar helt rakt blir fogningarna inte bra. Det finns dock ett ganska enkelt verktyg som kan hjälpa dig få helt raka hål när du borrar: en bormall. En sådan kan köpas för runt 100 kr. För att göra hålet ännu mer precist kan du använda ett djupstopp.

Ett djupstopp säkerställer ett enhetligt djup.

Med bormallen är du säker på att hålen blir raka.

Montera och olja in

Nu är vi färdiga med lamellfräsen, och vi ska bara montera och olja in bordet innan det kan tas i bruk.

De olika delarna av bordet torkas av innan de limmas och sätts under hård press i skruvtvingar. Efteråt behandlas bordet med träolja.

Det kan vara nödvändigt att olja in, mellanslipa och olja in igen, om träet inte är mättat.

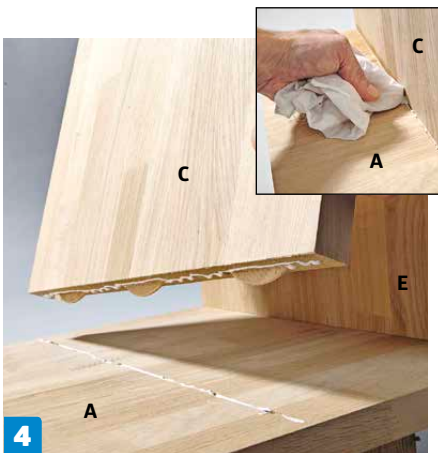
1 **Slipa alla utfräsningshål helt plana.** Använd en excenterslip med korn 150-slippapper. Avlägsna allt damm innan du limmar.

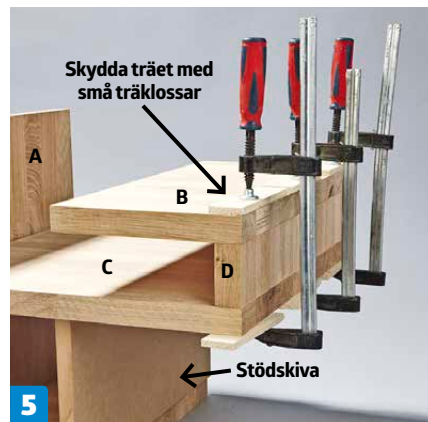
2 **Utfräsningarna limmas.** Rensa alla utfräsningar noggrant från damm och sågspån. Fyll hålen med vanligt trälim.

3 **Utfräsningarna fylls med lameller.** Stryk även lim på kanterna, där delarna ska limmas samman. Lamellerna pressas ned i limmet. De utvidgar sig med ca. 25 procent när de suger upp fukten från limmet.

4 **Bordet byggs ihop.** Det sitter lameller i alla fräsningar, och vi är redo att bygga ihop bordet. Torka av överflödigt lim med papper eller en trasa.

5 **Tidningshyllan monteras.** Använd skruvtvingar till att hålla konstruktionen på plats medan limmet torkar. Håll även hyllan uppe under torktiden med hjälp av en stödskena.

6 **Bordet oljas in.** Överflödigt olja torkas av med en trasa. Låt träet torka i 8-10 timmar. Mellanslipa, och olja eventuellt en gång till.

